

Pressmeddelande

11 NOVEMBER 2002 NR 68

Det aktuella läget för svensk ekonomi

Vice riksbankschef Kristina Persson talade på ett möte i Habo, Jönköpings län, arrangerat av Föreningsparbanken, Företagarnas Riksorganisation och Aktiespararna på temat Vad händer med Sveriges ekonomi?

”Det finns ännu inga säkra tecken på en stabil konjunkturuppgång. Riksbanken har reviderat ned utsikterna både för tillväxten och inflationen i Sverige under den närmaste 1-2 årsperioden.”, sade Kristina Persson.

”Utvecklingen i Sverige är starkt beroende av vad som händer i vår omvärld. Särskilt den amerikanska ekonomin är genom sin storlek och flexibilitet ofta ledande i svängningarna i världsekonomin. Många, inklusive Riksbanken, hade räknat med att konjunkturen skulle börja vända uppåt på ett alltmer påtagligt sätt under 2002. Effekterna av den 11 september verkade ha blivit begränsade i USA, mycket tack vare den kraftfulla stimulansen från såväl penningpolitik som finanspolitik. Hushållens efterfrågan och bostadsmarknaden bidrog till att brygga över nergången. Den viktiga frågan som vi nu ställer oss är om det verkligen räcker för att baxa världsekonomin över till en stabil uppgång.”, fortsatte Persson.

”Från sommaren och framåt har förväntningarna om en ekonomisk uppgång under 2002 dämpats. Uppgången på börserna de senaste veckorna skulle kunna vara en indikation på att optimismen har återvänt men det är också fullt möjligt att den kraftiga uppblåsningen av aktiekurserna som ägde rum under andra halvan av 90-talet fortsätter att pysa ut ett tag till.”

”Företagsskandalerna, oro för krig och terrorhandlingar världen över har bidragit till en brist på framtidstro, försvagad köplust och investeringsvilja i USA. Om stora delar av det egna sparkapitalet för barnens studier eller den egna pensioneringen smälter bort är det begripligt om sparandet ökar, i synnerhet som skuldsättningen bland amerikanska konsumenter är hög redan i utgångsläget. Statistiken från USA den senaste tiden visar också på en något svagare tillväxt än väntat och på en liten uppgång av arbetslösheten.”, sade Persson.

”Sparandeobalanserna i den amerikanska ekonomin är en orsak till att det hela tiden funnits en risk för att vändningen inte skulle komma så snabbt. Den federala budgeten går med ett växande underskott och de amerikanska företagen och

SVERIGES RIKSBANK

Telefon
08-787 00 00

Telefax
08 - 21 05 31

E-post
registratorn@riksbank.se

Internet
<http://www.riksbank.se>

hushållen är högt belånade. Bytesbalansen visar också på fortsatt stora underskott vilket betyder att USA är beroende av ett dagligt inflöde av kapital som uppgår till ca. 1,5 miljarder dollar.”

”Underskotten har sedan mitten av 90-talet finansierats av ett betydande inflöde av utländskt kapital som lockats dit av ett positivt investeringsklimat och förväntningar om en fortsatt god produktivitetsutveckling. Men om förväntningarna på en god avkastning skulle börja svikta på allvar, t.ex. därför att investeringarna i näringslivet inte tar fart kan man befara en snabb minskning av kapitalinflödet. Därmed skulle man få en ytterligare depreciering av dollarn och ett tryck uppåt på räntorna. Så länge förtroendet var högt för den amerikanska ekonomin kunde räntan hållas låg, vilket bl.a. gynnade husmarknaden. Om räntorna i stället börjar stiga kan en motsatt effekt utlösas. En gradvis justering av obalanserna är ofrånkomlig men om det sker alltför abrupt kan det drabba hela världsekonomin.”

”Oron förstärks av att det för närvarande inte finns någon annan region eller land som kan fylla rollen som ekonomiskt lokomotiv. De tre stora - USA, Europa och Japan - är alla inne i en period med låg eller obefintlig tillväxt vilket förstärker pessimismen. Tyskland, som är ett stort och viktigt exportland för Sverige har under det senaste året haft en stagnerande ekonomi men också i andra viktiga euro-länder som Frankrike och Italien går återhämtningen långsamt. En försvagad dollar drar dessutom ner Europas exportutsikter ytterligare.”, fortsatte Persson.

”Det finns även flera inhemska skäl till att tro på en något mer dämpad utveckling av efterfrågan såsom aviserade skattehöjningar i landsting och kommuner, försämrade offentliga finanser och en starkare krona. Konjunkturinstitutets oktoberbarometer visar också på ett betydligt svagare utfall för industriföretagens ordertillväxt och produktion än förväntat.”

”Beslutet vid det penningpolitiska mötet den 16 oktober blev att avvakta och hålla ett extramöte den 14 november. Personligen ansåg jag att IRs prognos tillsammans med riskbilden gav en tillräckligt stark anledning att sänka räntan med 0,25 punkter, i synnerhet som det fanns en risk för att det skulle kunna tippa över i en ännu allvarligare utveckling för världsekonomin, exempelvis till följd av att USA anföll Irak.”

”De senaste veckornas utveckling har inte gett anledning till någon mer grundläggande omprövning av mitt ställningstagande. Villkoren för vändningen är sådana - både i Sverige och i vår omvärld - att den sannolikt blir långsam och utdragen med mycket litet stimulans till prisökningar. Samtidigt finns den riskbild som jag tecknat ovan och som mycket väl kan leda till att tillväxten blir ännu lägre.”

”I ett sådant läge kan lägre räntor fungera stimulerande på den reala ekonomin utan att inflationen tar fart. Den oro som Riksbanken tidigare har gett uttryck för om alltför snabba löneökningar kan naturligtvis inte helt föras bort från bilden men sannolikheten för att de ska påverka inflationsbilden negativt den 18-månadersperioden bedömer jag som liten.”, avslutade Persson.